

Из свещената книга на Хермес Трисмегист, наречена
Кóρη Κóσμου – Зеницата на света

1. И като каза тези неща, Изида наля на Хор от сладкото питие амброзия, което обикновено душите получават от боговете, и започна най-свещеното слово:

2. „Когато многоувенчаното небе, Хоре, се издигало над цялата природа на лежащите в ниското неща, и на никое място не е било лишено от нищо, което сега светът притежава, тогава цялата нископоставена природа по необходимост (е трябвало) да се уреди и доизпълни от високостоящите; защото намиращите се ниско не могат да уредят високия космос. Та необходимо е по-слабите мистерии да се подчиняват на по-силните. Защото разположението на небесните превъзхожда това на нискостоящите, устойчиво е във всяко отношение, и не е достъпно за разсъдъка на смъртните.

3. И затова простенваха нискостоящите, изпитвайки страх пред прекрасната и вечна стабилност на високостоящите. Защото беше достойно за наблюдение, но и за тревога да се гледа красотата на небето, въобразена от още непознатия бог, и богатото величие на нощта, разпръскваща ослепителна светлина, макар и по-немошна от тази на Слънцето, докато другите тайнства се движеха на небето с отмерени по години движения и периоди, помагайки чрез скрити еманации за израстването и подреждането на ниските. И тъй имаше взаимен страх и неизказани дирения.

4. И докато **майсторът на вселената** не пожела, незнание обладаваше всички неща. А когато той реши да покаже кой е, внуши любви на боговете и дари на техните умове от зората, която беше в гърдите му, за да поискат първо да изследват, после да пожелаят да открият, а накрая да могат и да успеят¹.

5. Това, превъзходни ми сине Хоре, не ще да е станало по времето на смъртното семе. Защото още нямаше такава, но имаше душа, чувстваща небесните мистерии: и това беше знаещият всичко Хермес: който видя вселената, и като я видя, я проумя, а след като я проумя, има и сили да я разкрие и покаже. Защото всичко, което той мисли, записа, и след като записа, скри, и повече премълча, отколкото разказа, за да го търси цялата следваща световна ера.

6. И така се изкачи към звездите, за да съпътствува сродните му богове, но негов следовник беше Тат, едновременно син и приемник на тези уроци, а не след дълго и Асклепий Имут, по решение на Пта и/или Хефест, а и други, които имаха

---

¹ майсторът

намерение да опишат с вярна точност наблюдението на небето, по волята на царицата на всички неща Промисъл.

7. Хермес се оправда пред обхващащия², че поради младата му възраст дори на детето си не е предал цялото наблюдение. Но когато разсъмна, той позна с всевиждащите си очи (тайните) на изгрева, и като гледаше невидимото, и размисляше, бавно дойде вярното решение – да остави свещените символи на световните елементи близо до скривалищата на Озирис, и като произнесе над тях молитва и каже тези думи, да се оттегли на небето.

8. Не бива да оставя непълен този разказ, детето ми, но нека кажа каквото произнесе Хермес, като остави книгите. Той изрече :

„Свещени книги, създадени от нетленните ми ръце, които държа помазани с цяра на неунищожимостта, останете неизгнили и непокътнати през годините на цялата ера, невидени и неоткрити за всеки, който ще премине през равнините на тази земя, докато старецът небе не породи **съставности**, достойни за вас, които творецът е нарекъл души³.“ И като се обърна така към книгите, и произнесе молитва и за своите неща, премина към собствените си области.

9. Премина немалко време, и те бяха скрити, а природата, детето ми, беше безплодна, докато онези, на които вече беше заповядано да обикалят небето, като приближиха **бога, цар на всемира**, известиха за покоя, обзел всички неща, и че трябва да бъде доукрасена вселената, и че това не е дело на някой друг, а само на него. „Искаме от теб“, казаха, „да огледаш от какво се нуждаят сегашните неща и в бъдеще.“

10. Щом казаха това, богът се усмихна и рече:

„Да бъде природа.“

И прекрасно женско същество излезе от гласа му, и като видяха боговете, се смаяха, и нея **богът праотец** я почете с името Природа, и ѝ заповяда да бъде плодна.

11. И още като погледна към обхващащото, извика:

„Да се изпълни небето с всички неща, и въздуха, и етера“.

Каза богът и беше.

12. А Природата, като заговори със себе си, узна, че не трябва да пренебрегва заповедта на бащата, и

13. като се събра с Труда-Понос, създаде дъщеря, която нарече Откритие. На нея богът ѝ позволи да бъде, и след това различи вече възникналите неща, и ги изпълни с тайнства, и на тяхното Откритие отреди да ги управлява.

14. Той самият вече не искаше горният свят да стои в бездействие, но като се опита да го изпълни с духове, така че отделните неща да не останат неподвижни и бездейни, **се зае да направи изделия, ползувайки свещени същности за своето дело**⁴. Та, взе дух от своя собствен, колкото беше достатъчно и след като го смеси **мислено с огън**, забърка и някакви други, непознати материи. И тях,

---

² обхващащия

³ Системи-души

⁴⁴ гръцки

след като обедини всяко с всяко чрез тайни произнасяния в цяло, раздвижи силно сместа, докато грейна материя, много по-нежна и чиста от сместа, и по-прозрачна от съставките, от които произлезе. Тя беше прозрачна и единствен майсторът ѝ я виждаше.

15. И тъй като нито горена от огън, се топеше, нито, като свещеноизработена от дух, замръзваше, но имаше някаква особена и типична съставеност на сместа, своеобразна и характерна, която заради благозвучието на името и подобността на енергията богът нарече Душевност – от тази сплав той произведе много мириади души, и това, което преливаше из сместа, го извайваше ритмично и съразмерно за целта, която беше поставил, с опит и разум относно дължимото, така че

16. те да не се различават помежду си повече от необходимото, тъй като цветът, който се изпаряваше от движението на бога, не беше еднакъв със себе си, но първият беше по-голям, и по-пълнен от втория, и изобщо по-чист, а вторият достатъчно отстъпваше на първия, но много надминаваше третия. Така цялото число беше наставено до шестдесет степени, и все пак той узакони да бъдат всички вечни, като изведени от една същност, която само той умееше да създаде. Така той им определи отдели и ниши в пространството на горната природа, та да обикалят **цилиндъра** съгласно някакъв ред и подходяща уреденост, и да радват отеча.

17. И така, като застана в прекрасната основа на етера, и повика природите на съществуващите вече неща, „души“, каза, „красиви деца на моя дух и моята грижа, които, извлякъл с моите ръце, посвещавам на моя свят, чуйте словата ми и тези закони, и не допирайте никое друго място, освен определеното ви от моето решение. Ако бъдете устойчиви, небето ще остане каквото е, също и разпределените съзвездия, и троновете, пълни с добродетел. Ако пък извършите нещо ново, различно от намеренията ми, кълна ви се в свещения дух, и тази смес, от която ви родих, и в тези мои душеправни ръце, че не след дълго ще изработя окови и наказания за вас.“

18. Като каза тези неща богът, който е и мой господар, смеси останалите сродни от елементите, вода и земя, и като произнесе по същия начин някои скрити слова, силни, но не подобни на първите, като раздвижи добре и внесе животворна сила на сместа, пое плуващата отгоре, красиво оцветена и добре втвърдила се сплав, и от нея създаде човекоподобните измежду живите същества.

19. А остатъкът от сместа даде на вече напредналите души, и на тях, които бяха повикани в селенията на боговете и в местата близо до звездите, и свещените демони, „създавайте“, каза, „деца, рожби на моята природа; приемоте остатъка на изкуството ми, и нека всяка създава нещо, близо до нейната природа. Ще ви добавя още и тези образци.“ И като се зае красиво и добре,

20. разположи зодиакалния свят съгласно душевните движения, като пред човекоподобните на зодиите разположи и следващи, прилични на животни, които дари с всеспособни сили и всеизкусен дух, способен да поражда всички неща, на които предстои да съществуват вечно занаяпред.

21. И се оттегли, като обеща да привърже към видимите им **дела** невидимия дух, и към всяко от видимите произведения обеща да привърже невидимия дух, същност и способност за възпроизвеждане на себеподобното, така че то от своя страна да ражда подобни, а самите души да нямат нужда да правят нещо друго, освен което са смогнали да изработят.

22. „И тогава, родителко, какво направиха душите?“

И каза Изида:

„Като взеха материалната смес, сине Хоре, най-напред се опитаха да я проумеят, и се поклониха пред сместа, създадена от бащата, и заиследваха откъде (от какви съставки) беше изготвено. Това не им се удаваше да узнаят. А докато изследваха, ги обхвана страх, да не си навлекат гнева на бащата, и се обърнаха да правят нареденото.

23. И тогава от най-горната материя, чиято сплав беше твърде лека, оформиха рода на птиците. В това време сплавта беше достигнала средно втвърдяване и беше получила здравина, и изработиха рода на четириногите. А пък още по-тежък и нуждаещ се от друга течност, за да плува, беше този на рибите. А пък от останалата част от сместа, която беше студена и най-отдолу, душите създадоха природата на влечугите.

24. И те, детето ми, със самочувствието на извършили нещо, придобиха прекомерна дързост, и започнаха да правят неща, различни от разпоредените им, и вече излизаха извън собствените си отдели и ниши, и не желаеха да остават на едно и също място, а непрекъснато се движеха, и спирането на едно място смятаха за смърт.“

25. „Това нещо, чедо, което правеха,“ каза Хермес, като **ми** говореше, „не остана скрито от **бога и господар на всичко**, и той потърси наказание и окови за тях, които търпеливо да понесат. И така управителят и водач на всичко реши да изработи **устроението** на хората, та в тях родът на душите да търпи вечно наказание.

26. Тогава, като ме повика“, каза Хермес, богът рече:

„Душа от моята душа, и свещен ум от моя ум,

27. докога ще се вижда отблъскващата природа на нискостоящите? Докога станалите неща ще бъдат неподвижни и невъзхвалени? Но хайде, доведи ми всички богове, които населяват небето“ – казал богът, дете, както съобщава Хермес, и те всички дошли в изпълнение на заповедта. „Вървете“, казал, „на Земята и при всичко, което е долу.“ А те бързо и видяха, и проумяха какво искаше **владетелят**. И като каза за раждането на човека се развълнуваха,

28. дали всеки от тях е способен да предостави по нещо на онези, чиято поява предстоеше. Слънцето казваше: „Ще светя по-силно“. Луната обещаваше да осветява пътя след Слънцето. Казваше също, че вече е родила Страх и Мълчанието, и Съня, и тази, която щеше да им бъде безполезна – Паметта. Кронос обяви, че вече е станал баща на Справедливостта и Необходимостта. Зевс казваше: „За да не воюва непрекъснато бъдещата раса, вече родих за тях Добрия случай, Надеждата и Мира.“ Арес каза, че вече е баща на Тревогата, Гнева и

Свадата. Афродита не се поколеба, но каза: „Аз родих Копнежа, владетелю, а ще прибавя и Насладата и Смеха, за да не става още по-тежко и без друго суровото наказание на сродните нам души.“ И беше радостна Афродита, дете, като казваше тези неща.

29. „Аз пък“, каза Хермес, „и че ще сътворя природата на човека казах, и че ще им дам Мъдрост, Благоразумие, Убеждение и Истина, и няма да престана да общувам с Откритието, но и хората, родени под моите съзвездия, винаги ще подпомагам в смъртния им живот (съзвездия разумни и мислими, които ми даде бащата и творецът), и особено тогава, когато движението на звездите, поставено над тях, е в съзвучие с естествената енергия на всяко едно от тях.“

Радваше се богът, властникът на света, като чуваше тези неща, и заповяда да възникне човешкият род.

30. „А пък аз, каза Хермес, потърсих материя, която би подобавало да използвам, и помолих монарха. А той заповяда на душите да дадат остатъка от сместа. И като го взех, видях, че е свършено сух. Затова употребих много повече от необходимото вода, за да освежа състава на сместа, та да бъде разхлабено, слабо и безсилно създаденото, за да не стане така, че бидейки вече съобразително, да бъде изпълнено и със сила. Извах го, и беше красиво, и се радвах, като го гледах моето произведение, и извиках отдолу и на монарха да го погледне. А той като видя, се зарадва, и заповяда на душите да се възплътят.

31. А те тогава за пръв път се ужасиха, като разбраха, че са осъдени.

32. Възхитиха ме и думите на душите (внимавай, сине Хоре, защото слушаш описанието на тайно наблюдение, което праотецът Камефис е чул от Хермес, летописеца на всички неща, а пък аз – от предхождащия всички Камефис, който ме почете със свършеното черно. Сега пък ти самият го чуваш от мен.)

33. Та когато, прекрасно многославно чедо, им предстоеше да бъдат затворени в телата, някои от тях само плачеха и стенеха, също като животните, които, родени на свобода, трябва да приемат тежко затворничество, и откъснати от обичайната им любима пустош, се борят и дърпат, и не се подчиняват на държащите ги, но ако надделеят, биха предали на смърт насилниците си. Та те съскаха като стари змии,

34. а една нададе остър вой, и преди да заговори, много плака, насочвайки погледа си нагоре и надолу: „Небе, начало на нашето рождение, етер и въздух, и ръце на монарха бог, и свещен дух, и бляскави очи на бога, звезди, и неизтощима светлина на Слънцето и Луната, съдружници на нашето начало, откъснати от които сме подложени на унижения, които са още по-големи, след като от огромни и прекрасни пространства, от свещена обвивка и богат връх, и от блаженото общество на боговете, бяхме захвърлени в така недостойни и низки заслони.

35. Какво толкова неприемливо беше извършено от нас, нещастните? Какво заслужаващо такива мъчения? Какви грехове ни чакат още нас, боязливите? Какво ще извършим заради коварни надежди, за да набавим нужното на това воднисто, бързопреходно тяло?

36. Малки ще са очите на душите, които вече не принадлежат на бога, и виждайки съвършено малък нашия праотец небе в техния течен кръгъл отвор, ще стенем вечно, а ще дойде време, когато няма да ги виждаме. Защото бяхме обречени да страдаме и не ни се позволи да виждаме пред нас, защото без светлина не ни е дадено зрение. Това са вече просто места, а не очи. И ще страдаме да чуем как сродните ни духове профучават във въздуха, че не дишаме заедно с тях. Като дом ни очаква тази малка топка на сърцето, вместо междузвездният свят.

37. И вечно след отделянето ни ще ни мъчи съжалението от какви висини докъде слязохме. Владетелю, татко и творецо, щом толкова бързо си пренебрегнал своите дела, определи ни някакви граници, и ни почети с малко думи, докато все още можем да виждаме през целия славен свят.“

38. И им се удаде на душите да постигнат това, което поискаха, сине Хоре. Защото монархът се появи, и като седна на трона на истината се обърна към молещите го, и огласи това:

„Ерос ще господствува над вас, души, и Необходимостта, защото те след мен са господари и уредници на всичко. Вие, души, които зачитате моя неостаряващ скиптър, знайте, че докато сте безгрешни, ще обитавате небесните селения. Но ако ви докосне укор, и вие ще се заселите в смъртни недра на предопределена област.

39. И ако греховете ви са били незначителни, като изоставите гибелната връзка на плътта, отново без скръб ще прегърнете вашето небе. Но ако извършите някакви по-големи прегрешения, няма да се оттеглите с подобавания край на създанията, и няма да обитавате небето, нито дори телата на хора, а ще живеете, пренесени в неразумни животни.“

40. И като каза тези неща, сине Хоре, на всички тях подари духове, и отново каза: „Но аз не определих вашите промени случайно и безразборно, но както към по-лошо, ако извършите нещо нечисто, така към по-добро, ако намислите нещо, достойно за вашия произход. Аз самият и никой друг ще бъда надзирател и настоятел. И така, знайте, че заради стореното от вас преди понасяте това наказание – възплъщението...“

Превод на Николай Гочев от 1996 г., редактиран от Димка Гочева и Стефан Стефанов, очаквана публикация през 2024 г.